

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonunun teşekkülü

a) Giriş.

Bizde sendikacılık hareketleri cemiyetler kanununun 1946 senesinde tâdilinden sonra 1947 de neşrolunan 5018 sayılı "İşçi ve İşveren sendikaları ve sendika birliklerine ait kanun,, ile başlamış bulunmaktadır. Mamafih bu durum mazide memleketimizde sendikacılık hareket ve faaliyetlerinin asla mevzuabahs olmadığı mânasına alınmamalıdır. Zira 27 temmuz 1325 tarihli "Tatili Eşgal,, kanununa kadar bizde sarîh bir coalition yasağında bahseden mevzuata rastlanmadığı gibi, esasen fiilyatta da, mahdut ölçüde olmakla beraber işçi hareketleri doğmuş bulunuyor ve hattâ bunlar zaman zaman milletlerarası kongrelere de iştirâk ediyorlardı. Gerçekten yukarıda adı geçen kanunun sekizinci maddesi "umuma müteallik hidemat ifâ eden müessesatta sendika teşkili memnudur,, demekle bizde sendikacılık hareketlerine kat'î şekilde mâni olmaktadır. Filhakika "umumi hidemat,, tâbiri muayyen sahaları istihdaf ediyorsa da, o devrin tarihini tetkik etmiş olanlar "umumi hidemat,, dışında kalan branşlarda büyükçe işçi topluluklarının gözde büyütülmemesi icap ettiğini ve esasen bütün aksiyonların yine âmme hizmeti ifâ eden müesseseler işçilerinden geldiğini takdir ederler. Nitekim yine aynı sene çıkartılmış olan Cem'iyetler Kanununa dayanmak suretile, âmme hizmeti ifâ eden müesseseler dışında sair saha ve branşlarda çalışmakta olan işçiler bu kanunun kendilerine tanıdığı sendika hakkından ya hiç faydalanmamışlar veya pek mahdut ölçüde istifade etmişlerdir. Hülâsa fülen sınıf esasına dayanan mesleki teşekküllerden mahrumiyet devri 1947 senesine kadar devam etmiştir. Bu, 38 senelik uzun bir devredir. İşte bizde bu gün sendikacılığın arzettiği bocalama ve kendine gelme tezahürlerini böyle oldukça uzun süren bir memnuiyet devresi ile izah etmek fikrimizce çok yerinde olur. Zira 38 senelik bu mutlak coalition yasağı devri, esasen o tarihlerde de pek zayıf ve cılız olan sendikacılık hareketlerini büsbütün söndürmüştür.

İşte 1947 den sonra memleketimizde yeni işçi sendikaları bir çok mudil vazifelerle ortaya çıkınca, sendikacılık sahasında mazide yapılan hataların neticeleriyle karşılaşmak mukadderdi ¹. Gerçekten 1947yi takip eden seneler zarfında ve her halde 1950 sonuna kadar bizde sendikacılık hareketleri türk işçisinin kuvvetlerini birleştirmesi, merkezileştirmesi, bütün işçilerin muayyen organizasyonlar dahilinde toplanması itibarile perişan bir manzara gösteriyordu. Bu devre içinde her sendika şefi bütün türk işçisi adına konuşmuş ve sendika temsilcilerinin âmme organları nezdinde yaptıkları teşebbüsler ve ileri sürdükleri talepler birbirini tutmamıştır. Bu durum karşısında henüz doğmamış olan işçi sendikaları konfederasyonu vazife ve fonksiyonlarını fiilen Çalışma Bakanlığı yapmıştır. Bunun ise, adı geçen Vekâletin sırf işçi haklarını değil, fakat bunun yanında işverenlerin hukukunu da temsil eden bir âmme teşekkülü olmak itibarile tatmin edici bir hal tarzı olmaktan uzak bulunduğu aşikârdır. Hülâsa sendikalarımızın, memleketin muhtelif sanayi mıntıklarına dağılmış işçileri tek bir ses ve sâz halinde gerek dahile, gerek harice karşı temsil edecek yüksek bir teşekküle olan ihtiyaçları kendini bütün şiddetile hissettirmiştir. İşte 1952 yılının sonlarına kadar "çalışan sınıf,, adına âmme organlarına, umumî efkâra, matbuat ve Parlâmentoya, nihayet işverenlere hitap edecek, Çalışma Bakanlığı ile çalışan sınıf arasındaki münasebetleri düzenliyecek, bütün memlekete şâmil kollektif iş ve ücret normlarının esaslarını hazırlayacak, çalışan sınıfın siyasi fırkalar karşısındaki vaziyetini aydınlatacak, perakende ve ekseriya tezat halinde faaliyette bulunan sendikaları mahalli veya mesleki birlikler ve federasyonlar tarzında teşkilâtlandırarak, mevkut ve gayri mevkut neşriyata istikamet verecek, bahşedilmesi prensip itibarile karar-

(1). — Gerçekten bu tarihten sonra sendikalarımız kemmi bakımdan büyük bir hızla gelişmiştir. Fihakika işçi ve işveren sendikaları ve sendika birlikleri hakkındaki 20/2/1947 tarih ve 5018 sayılı kanun gereğince, 1947 yılından itibaren teşekkül etmeğe başlayan ve kontrol ve murakabesi Çalışma Vekâletine ait bulunan işçi ve işveren sendikaları ile birlik ve federasyonlar adedinde 1952 Haziran ayında, 1947 ye nazaran, %231 artış vuku bulmuştur. Bu sür'atli inkişafı göstermesi itibarile aşağıdaki tablo dikkate şayandır:

Sene	İşçi sendikası	İşveren sendikası	Birlik ve federasyonlar	Yekûn
1948	73	4	1	78
1949	77	2	2	81
1950	88	2	3	93
1951	137	5	8	150
1952/Haziran	239	9	11	259

İştırılan grev hakkına dayanmak suretile icabında iş mücadelelerini organize edilecek, iş piyasasını, ücret ve fiyat hareketlerini, iş gücü arz ve talebindeki tahavvülleri takip edilecek, yabancı memleketlerin sosyal hayatını ve çalışma mevzuatını müşahede, tetkik ve bütün memlekete şâmil sosyal yardım servislerini teşkilâtlandırarak, kültür tesisleri vücuda getirecek, Devletle olan münasebetleri nizamlıyacak yüksek bir sendika organı fiilen ortada yoktu. İşte bu boşluk Türk-İş'in kurulması ve faaliyete geçmesiyle yavaş yavaş doldurulmağa başlanmıştır. Aşağıda bu büyük boşluğu dolduran Türk-İş'in nasıl kurulduğunu, faaliyetlerini, bünyesini ve gayelerini kısaca gözden geçirmek istiyoruz:

b) *Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonunun doğuşu.*

Türkiye Tekstil ve Örne Sanayii İşçileri Sendikaları Federasyonu (Teksif) in ilk kongresinde hazır bulunan sendika liderlerinden bir kısmı 18/2/1952 tarihinde Teksif'in İstanbul merkezinde ilk tarihi içtimâlarını yapmışlardır. Bu toplantıda Teksif Federasyonu, İzmir Sendikalar Birliği, Ankara İşçi Sendikaları Birliği, Çukurova İşçi Sendikaları Birliği, Türkiye Taşım İşçileri Federasyonu ve Türkiye Otel, Lokanta ve Eğlence Yerleri İşçileri Sendikaları Federasyonu ile Bursa İşçi Sendikaları Birliği temsilcileri bir Konfederasyon kurulmasına ve nizamnamenin hazırlanmasına karar vermişlerdir. Bundan sonra adı geçen nizamname hazırlanmış, bütün işçi teşekküllerine gönderilmiş ve ana nizamname etrafında karara varmak için Bursa'da bir toplantı yapılacağı bildirilmiştir.

Nihayet 6/4/1952 tarihinde Bursa'da yapılan ilk ve tarihi toplantıda Türkiye Otel, Lokanta ve Eğlence Yerleri İşçileri Sendikalar Federasyonu ile Teksif Federasyonu ve Karabük Demir-Çelik Sanayii İşçileri Sendikası, İzmir İşçi Sendikaları Birliği, Çukurova İşçi Sendikaları Birliği, Ankara İşçi Sendikaları Federasyonu, Bursa İşçi Sendikaları Birliği, İstanbul İşçi Sendikaları Federasyonu ile Tarsus Akdeniz Bölgesi İşçi sendikaları Birliğini temsil eden 28 delege hazır bulunmuştur. Davet edildiği halde toplantıya iştirâk etmeyen tek sendika Zonguldak Maden İşçileri Sendikası olmuştur.

Bursa'da seçilen beş kişilik muvakkat icra komitesi, beş aylık bir faaliyet devresinde gerekli işleri yapmış ve formaliteleri hazırlamıştır. Bursa'da 6 Nisan 1952 tarihinde toplanan Sendikalar temsilcileri Türk-İş in Temmuz 1952 de resmen faaliyete geçmesini kararlaştırmışlardır. Gerçekten muvakkat icrâ Komitesi bu karara uyarak çalışmalarını programlaştırmıştır. Nihayet 31 Temmuz 1952 tarihinde ana tüzük Ankara Valiliğine verilmiş ve aynı gün muhtelif şekirlerde münteşir gazete ve

dergiler sendikacılığımızın inkişaf merhaleleri arasında ehemmiyetli bir yeri olan bu tarihi hâdiseyi Türk umamî efkârına tebliğ eylemişlerdir.

Bu tarihten tam 36 gün sonra (6/9/1952) Türk-İş'in ilk ve birinci Genel Kurul toplantısı İzmirde yapılmıştır. Bu Kongreye yurdun muhtelif şehirlerinde faaliyette bulunan 10 adet federasyon ve birlik iştirâk etmiştir.

İlk Kongre müzakereleri ve varılan kararlar.

6/9/1952 tarihinde İzmir'de açılan ilk Türk-İş kongresine bütün memleketten 69 delege iştirâk etmiştir. Bu arada gerek işverenlerin, gerek matbuatın pek az temsil edildiği göze çarpmaktaydı. Muvakkat reis tarafından söylene kısa açış nutkundan sonra Çalışma Bakanı söz alarak Hükûmetin sendikacılık hareketlerini tesir altında buldurmağı hiç bir zaman düşünmediğini, sendikacılığımızın tam bir serbesti içinde gelişeceğini ifadeden sonra, nitekim Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonunun sırfen işçilerin teşebbüsleriyle kurulmuş olduğunu, bunun bir inkişaf ve istihale olduğunu, hükûmet programının sendikaları Türk içtimâi - iktisadî hayatının mühim bir unsuru telâkki ettiğini, sendikaların kanunlarla kendilerine verilen hakları ehliyetle kullandıklarını, sendikaların inkişafı için hürriyet ve emniyetin mevcut olduğunu ve bu organların bütün meşru vasıtalara sahip bulduklarını söylemiştir. Diğer taraftan yine Vekilin ifadesine göre, bu gün sendikalar üzerindeki hükûmet murakabesi asgarî hadde indirilmiş ve kanunsuz müdahaleler tamamen ortadan kalkmıştır. Esasen insan hakları arasında yer alan teşkilâtlanma hakkı ile kollektif müzakereler 98 sayılı milletlerarası sözleşme ile kararlaştırıldıktan sonra, bu karar ilk olarak Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti tarafından tasdik edilmiştir. Vekile göre, işte bu günkü Konfederasyon merhalesi bu hür zihniyetin mahsulüdür. Bu gün memlekette sayısı 239 a varan sendikalar Millî Konfederasyonun temellerini atmışlardır. Bundan sonra Vekil her hakkın bir vecibeye tekabül ettiğini, sendikacılık hareketlerine mes'uliyet ve nizam şuurunun hâkim olması gerektiğini, hudutsuz talep ve arzuların is'afına imkân bulunmadığını, sendikacılığımızın millî iktisadiyatımız içinde mes'uliyet şuuruna sahip olması icabeylediğini, işçi haklarını müdafaa ederken vazife ve mes'uliyetlerini müdrük olmasını, memlekette say-sermaye ihtilâflarını bertaraf etmek için sendikalara ehemmiyetli vazifeler terettüp eylediğini, milletlerarası çalışmalar nasıl işbirliğine muhtaç ise, muhtelif sınıf ve zümreler arasında da durumun aynı bulunduğunu, böyle bir iş birliğinin tesis edilmemesinin intihar demek olduğunu, bazı menfaat ihtilâfları tabii olmakla beraber, bunların derhal halline teşebbüs edilmesinin ve iş şartla-

nı etrafında vâki pazarlıklar yanında iş birliğinin ihmal edilmemesinin lâzım olduğunu söylemiş ve aksi halde memlekette vahim sosyal huzursuzlukların başlayacağına ve bunun da normal iktisadî inkişafımızı aksatacağına şüphe bulunmadığını ifade etmiştir.

Bundan sonra Vekil millî konfederasyonun bilhassa üzerinde durması lâzımgelen meselelere geçmiş ve yeni teşekkülün her şeyden evvel işçi-işveren-hükümet arasındaki sıkı işbirliğine ehemmiyet vermesi gerektiğini, mevzuatın tedvininde ve tatbikinde müessir olması lâzım geldiğini, başta komünizm olmak üzere her türlü ekstrem cereyanlarla mücadele etmesinin zarurî bulunduğunu, sendikacılığın inkişafı hususunda ehil unsurlar yetiştirmeğe bilhassa dikkat etmesini söylemiş ve totaliter sendikalar karşısında türk sendikacılığının demokrasiyi takviye edeceği kanaatinde bulunduğunu sözlerine ilâve etmiştir.

Çalışma Vekilini takiben işveren delegesi olan İzmir Sanayi Odası reisi söz alarak İzmir'de işverenlerin henüz sendikalaşmamış olduklarını, İzmirli işverenlerin ve bunların bir meslekî teşekkülü mahiyetinde olan sanayi odasının, işçi refahı için hiçbir vecibeden kaçınmadıklarını, ancak İzmirli sanayicilerin yegâne istediklerinin türk sosyal mevzuatının âdil esaslar dahilinde revizyonu olduğunu, işçilerin bahsettikleri istismar hâdisesinin aslâ vârid bulunmadığını, fabrikaların çok müşkül şartlar dahilinde çalıştıklarının unutulmaması gerektiğini, nitekim İş Kanununun tazminata ait hükümlerinin iş verenleri iflâsa kadar götürebileceğini, bu durumun çok tehlikeli olduğunu, diğer taraftan tercüme kanunlardan vazgeçilerek iş hayatını ve işçinin seviyesini göz önünde tutmak suretile her meslek ve branşta asgarî ücret hadlerinin tesbiti gerektiğini söylemiştir. Bundan sonra sözlerini sendikacılık sahasına nakleden İşveren delegesi kayıt mecburiyeti olmadığından memlekette sendikaların bir türlü kuvvetlenmediğini, iş verenlerin kısa görüşlü olmak istemediklerinden dolayı sendikaların kuvvetlenmesinden sevinç duyacaklarını, diğer taraftan ahnacak âcil tedbirlerle memlekette işçi-işveren münasebetlerini takviye eylemek gerektiğini, meslek ahlâkının düzene konulmasının zarurî bulunduğunu, müstakar bir işçi sınıfının ihdası lâzımgeldiğini, işverenlerin işçi refahını teminle, işçilerin ise randımanı arttırmakla mükellef olduklarını söylemiştir.

İşveren delegesini takiben söz alan Birleşik Amerika Devletlerinin en büyük işçi teşekkülü olan "Amerikan Federation of Labour,, in Avrupa temsilcisi ve "Milletlerarası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu,, nun İcra Komitesi âzâsı tanınmış sendikacı I. Brown Türkiye'de sendikacılığın bizzat işçiler tarafından yürütülmesi üzerinde durmuş, bir takım mehdilerden sakınılması lüzumuna işaret etmiş ve sanayileş-

me hareketlerinin sosyal ve ekonomik bakımdan işçiler lehine inkişaf etmesi icap ettiğini, yani millî teşekkülün kominform'a karşı en kuvvetli bir kal'e vazifesini göreceğini, bütün hür memleketlerde olduğu gibi, Türkiye'de de siyasî demokrasinin sendikacılığa ve sendikacılığın ise siyasî demokrasiye bağlı bulunduğunu ifade eylemiştir.

Bundan sonra Belçika, İngiliz ve Yunan işçi sendikaları delegeleri söz almışlar ve hepsi de yeni millî teşekkülü demokrasinin büyük bir kuvveti olarak selâmlamışlardır.

Daha ziyade şekle ve merasime taallük eden bu nutukları takiben tüzük Komisyonunun raporu okunmuş ve bilâhare çeşitli kurucu sendikalara mensup muhtelif delegeler söz alarak işçi sendikalarının ve millî konfederasyonun gayeleri üzerinde durmuşlar, mevzuat karşısında işverenle işçilerin müsavi durumda bulunmaları zaruretine, grev hakkının demokratik haklardan madut olduğuna, türk işçisinin hiç bir ferdin ve teşekkülün vesayeti altında bulunmadığına ve bundan böyle de hiç bir siyasî teşekkülün emir ve kumandası altına girmeyeceğine işaret etmişlerdir. Bu arada müzakerelerin oldukça muntazam şekilde cereyan eylediği ve dirayetle idare olunduğu göze çarpıyordu. Nizamnamenin "bransında meslekî federasyonu bulunan sendikalar, vilâyet veya bölge sendikalar birlikleri vasıtasıyla Türk-İş nezdinde temsil edilemezler,, kaydını ihtiva eden beşinci maddesi ehemmiyetli ve uzun münakaşaları mucip olmuştur. Bu arada başka bir delege tesanüt halinde hiç bir işverenin veya işverenler sendikasının işçi sınıfını mağlup edemeyeceğini, siyasî mülâhazaların sendikacılık hareketinden koğulması gerektiğini ifade eylemiştir. Bu konuşmalar olurken kongrede sendika liderleri arasında cereyan eden mücadele gözden kaçmıyordu. Nitekim sendika birliklerinde sivrilmiş ve kendisine mevki yapmış olanlar konfederasyon camiası içinde sendika birliklerinin, federasyonlarda nüfuz sahibi bulunanlar ise federasyonların kuvvet ve kudret sahibi olmalarını iltizam ediyorlardı.

Diğer taraftan tüzüğün gelirlere ait yirmi dördüncü maddesi de uzun ve çetin münakaşaları mucip olmuş ve bilhassa teberrü meselesi üzerinde ehemmiyetle durulmuştur. Bir çok delegeler teberrü kabul edilmemesi fikrini müdafaa etmişlerse de, fıkra esas itibarıyla kabul olunmuştur. Kuruluş ve birinci kongre hakkında bu kadar malûmatla iktifa ederek şimdi konfederasyonun bünyesini tahlile geçelim:

c) Konfederasyonun bünyesi.

Bilindiği gibi bu gün umumiyet itibarıyla ve pek az istisnası ile İş Kanununa tâbi olarak çalışan işçilerimiz şu teşekküller dahilinde organize edilmiş bulunmaktadırlar :

- 1 — Sendikalar,
- 2 — Mahalli Birlik veya federasyonlar,
- 3 — Meslekî federasyonlar,
- 4 — Konfederasyon.

1952 yılı Temmuz ayı sonunda yani konfederasyonun kurulduğu tarihte bütün memlekette mevcut 240 sendikadan 162 si fiilen konfederasyona bağlanmış bulunmaktadır. Yani nisbî rakkamla bütün sendikalardan %67 si bu gün adı geçen teşekkülün bünyesi içinde yer almıştır.

Diğer taraftan yine 1950 Temmuz ayı nihayetinde yani konfederasyonun resmen faaliyete başladığı tarihlerde, memlekette İş kanununa tâbi olarak çalışan takriben 450.000 işçinin mutlak rakkamla ancak 140.000 i, nisbî rakkamla %30 u Türk - İş dahilinde organize edilmiştir.

Bugün fiilen konfederasyona bağlı bulunan birlik ve federasyonlarla bunlara bağlı sendikaların miktarı aşağıdaki cedvelde görünmektedir:

Teşekkülün adı	Bağlı sendikaların sayısı
İstanbul İşçi Sendikaları Birliği	34
Tekstil Federasyonu	16
T. İ. F. Federasyonu	7
Bursa İşçi Sendikaları Birliği	7
İzmir İşçi Sendikaları Birliği	10
Akdeniz Bölgesi İşçi Send. Federasyonu	3
Karadeniz Bölgesi İşçi Send. Federasyonu	5
Müskirat, Tütün ve Yardımcı İşleri Send. Fed.	25
Güney İşçi Sendikaları Federasyonu	10
Ankara İşçi Sendikaları Federasyonu	10
Sakarya Bölgesi İşçi Send. Federasyonu	15
Deniz İş Federasyonu	7
T. O. L. E. Y. İ. S. Federasyonu	13
Yekûn	162

Gerçi Türk-İş bu gün, yukarıda da işaret edildiği gibi, İş Kanununa tâbi olarak çalışan işçilerin ancak %30 unu ve bütün sendikalarının %67 sini sinesinde toplayabilmişse de, teşekkül kendisini bütün Türk işçisinin en salâhiyetli ve en yüksek meslekî organı addetmekte:

ve memlekette ücret karşılığı çalışan bütün insanların aynı haklara sahip olmaları ve bir an evvel muayyen bir refah seviyesine ulaşmaları meselesini kendisine, yakın bir zamanda gerçekleştirilmesi icabeden belli başlı bir gaye edinmiş bulunmaktadır.

d) *Konfederasyonun gayeleri.*

Konfederasyonun bünyesi hakkında bu kısa malûmattan sonra şimdi Türk işçisinin iktisadî, kültürel ve sosyal kalkınmasını temin maksadı ile kurulmuş bulunan bu en yüksek işçi organının gayeleri hakkında malûmat verelim :

Azâsını meslekî federasyonlarla mahallî veya bölge sendikalar birliklerine bağlı sendikaların ve nihayet branşında meslekî federasyon bulunmayan sendikaların teşkil ettiği Türk-İş'in en mühim gayeleri arasında : âzâsının meslekî, iktisadî, maddî ve mânevî menfaatlerini korumak ve toplu olarak bu menfaatlere aykırı hareket edenlerle dinî, felsefî ve siyasî propagandalara âlet olmaksızın mücadele etmek, bütün işçilerin her türlü demokratik haklarını müdafaa, işçiler için kollektif iş emniyetini tesis ve kezâ bunların gerek hususî gerek iktisadî devlet teşekkülleri veya resmi işyerlerindeki iş şartlarını ve ücret hadlerini kollektif iş akitleriyle emniyet altına almak, işçilerin yaşama seviyelerini yükseltmek ve geçim şartlarını kolaylaştırmak maksadile ücretin gerek miktarına, gerek şekline matuf kanunî hükümleri çalışan sınıf lehine tâdile çalışmak, işçilerin işten ayrıldıktan veya çıkarıldıktan sonra en az üç ay geçimlerini temin edecek işsizlik sigortası tesisine gayret etmek ve bu hususta hükümetle iş birliği yapmak, işçilerin gerek umumî, gerek meslekî bilgilerinin arttırılmasına matuf meccanî kurslar ve mektepler vücuda getirilmesine çalışmak ve bunların menfaatleriyle alâkalı her türlü resmî ve hususî teşekküllerde sendika mümessillerinin iştirâkini temine gayret etmek, henüz teşkilatlanmamış veya teşkilâtını tamamlamamış olan işçilerin organize olmalarını temin ve henüz sendika kurulmamış iş kollarında sendikaları tesisine gayret etmek, bir şehirde mevcut aynı iş kolundaki sendikaları birleştirmek ve idareciler arasındaki şahsî geçimsizlikleri gidermek, sendikaları meslekî federasyonlar halinde toplamak, hakem kurullarının hükümet kontrolünden âzâde işçi ve işverenlerin müsavi sayıda temsilcilerinin iştirâk ettikleri müstakil birer teşekkül haline gelmesine çalışmak, aynı ehliyetle çalışacak işçiler arasında yaş, cinsiyet ve din farkı gözetmeksizin müsavi ücret almalarına, Çalışma Bakanlığı bütçesinin en az 10 milyon liraya iblâğına, Sağlık Bakanlığının sosyal yardımlarla alâkalı vazifelerinin Çalışma Vekâletine devrine, Bölge Çalışma Müdür-

lüklerinde mütehasşis işçilerin iş teftişi ile alâkalı kadrolarda vazife görmelerini ve çalışma hayatının ihtiyaç duyduğu istikrarı temine çalışmak, İş Kanununun ziraat, denizcilik, havacılık sahaları ile ticarethanelerde memur kadrosu dışında kalan muhtelif namı altında çalıştırılan bütün vatandaşlara şâmil bir ana İş Code'u haline getirilmesine gayret etmek, grev hürriyetinin istisnasız olarak bütün işçilere tanınması tezini müdafaa eylemektedir.

Bütün bu gayelere ulaşabilmek için mevcut kanunlar çerçevesi içinde millî bir teşekkül vasfını kaybetmeden ve siyasi partilerle hükümet karşısında mutlak serbestiyi muhafaza etmek suretiyle lüzumlu mektep, kurs, sağlık müesseseleri ve çeşitli kooperatifler tesisine çalışmak ve lüzumlu neşriyatta bulunmak ve nihayet âzâsını millederarası işçi teşekküllerinde müsavi haklarla temsil ve kendi gayelerine aykırı maksatlar gütmeyen milletlerarası meslek teşekkülleri ile temasa geçmektedir.

e) *Türk-İş'in beş aylık faaliyeti.*

Kuruluşundanberi henüz beş ay geçmiş olan Türk-İş sendikalar, sendika birlikleri veya federasyonlar kanalı ile kendisine bağlı olan veya hiçbir şekilde bağlı bulunmayan bütün Türk işçisinin meslekî ve iktisadî menfaatlerini koruma endişesiyle bazı teşebbüslere girişmiştir.

Bu arada adı geçen teşekkül bir beyanname neşrederek yabancı tabiiyete işçilere turizmi teşvik kanununa konulan maddelere dayanmak suretile yeniden geniş ölçüde iş kapısı açılmasını protesto etmiş, ilk İzmir kongresinin bu teşekkülün "Milletlerarası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu,, na katılmasına matuf kararına uyarak kanunî formalitelerin ikmaline başlamış, Zonguldak mıntkasında faaliyette bulunan bir Hollanda Şirketinin işçilere yaptığı haksız muameleye protesto maksadile faaliyete geçmiş, hükümetçe tanzim edilen çeşitli sosyal kanun lâyhaları hakkında kendisine bağlı meslekî teşekküllerin de fikirlerini almak suretile tetkiklere başlamıştır. Bu arada 3008 sayılı İş Kanununun bazı maddelerini değiştiren toplulukla iş ihtilâflarına ait kanun tasarısı ile, deniz adamlarına, grev ve lokavt hürriyetine, işçi sigortalarına ait lâyhalar hakkında alâkalı Vekâlete sunulmak üzere, etraflı tetkikleri ihtiva eden mütalâanâmeler hazırlanmıştır. Ayrıca Temyiz Mahkemesinin iş hayatını ve çalışma münasebetlerini ilgilendiren karar ve içtihatlarını kendisine bağlı teşekküllere tebliğ etmiş, 6/12/1953 tarihli tamimle işçileri teşkilâtlandırmaya matuf teşebbüslere girişmiş, sendikalara ve sendikah işçilere yapılan baskılar hakkında bir beyanname kaleme almış, bazı idare âmirlerinin işçileri komünistlikle itham etmelerine bir muka-

bele olmak üzere 22/Şubat/1953 de Eskişehirde antikomünist bir miting tertip eylemiş, Milletlerarası Hür Sendikalar Konfederasyonu statüsünü tercüme ve neşretmiş ve buraya katılmak için teşebbüslere başlamıştır. Diğer taraftan teşekkül, staj yapmak üzere Amerika'ya gönderilecek 100 türk işçisinin en elverişli şekilde seçimi için faaliyete girişmiş, sendikacılık sahasında çalışmakta olan işçilerin iş yerlerle olan akitlerinin feshedilmeyip muayyen bir müddet için devam eylesmesini, bunların sosyal sigortalardan faydalanmakta devam etmelerini temin için alâkalı organlar nezdinde teşebbüste bulunmuştur.

İleride bu kabil faaliyetlerin gittikçe gelişeceğine şüphe yoktur.

ORHAN TUNA
